

Aitana Torrent, més enllà de la novel·la juvenil

Autoria: Alfons Pérez Daràs, "Malparlat"
 Títol: *Aitana Torrent, caçadora d'espantacriatures*
 Editorial: Drassana, València, 2023
 160 pàgines

Aitana Torrent, caçadora d'espantacriatures és la primera novel·la d'Alfons Pérez Daràs, amb la qual va guanyar el V Premi Diafebus de novel·la juvenil dels premis Lletraferit 2022. Es tracta d'uns premis que s'inauguraren l'any 2018 a fi de promoure la narrativa en la nostra llengua i que convoquen conjuntament el diari Valencia Plaza, la revista Lletraferit i l'editorial Llibres de la Drassana, que assumeix la publicació dels guardonats i guardonades.

Pel que fa a l'autor, l'Alfons Pérez Daràs (Nules, 1991), tot i que siga la seua primera novel·la, ja és un artista conegut dins del panorama cultural valencià i és que, a banda d'escriure, compon música sota el nom artístic de Malparlat o defensa la nostra llengua i la nostra cultura sota el malnom d'El Blue en xarxes (@alfonselblue). És podcàster, creador de contingut, divulgador cultural, activista i, a més a més, ha publicat dos discos, *Poèticament incorrecte* (2019) i *Sentimantral* (2022), i un poemari, *Malparlar* (2022).

La novel·la d'Aitana Torrent va pel camí de ser si més no l'inici d'una saga llegendària que recorre les nostres antigues terres. El mèrit d'Alfons és doble: recupera els nostres mites i a sobre els atorga un valor especial, el valor d'ocupar l'espai literari, l'espai del fet

fantàstic, del que és digne de ser ficcionalitzat, de ser escrit, de ser atés. Tenim una tradició pròpia, una mitologia pròpia també i és aquesta tasca de reivindicació cultural allò que es mou entre les línies d'Aitana Torrent. A més d'això, el llibre inclou un bestiar a les darreres pàgines. Un recull il·lustrat que aplega informació al voltant de les criatures mitològiques que van imaginar els nostres avantpassats.

Tot comença quan el rei convoca l'Aitana i li encomana la missió de capturar una mena de dimoni o criatura estranya i que sembla ser la responsable d'una sèrie de crims. Fins aquí tot pareix normal en un llibre d'aventures. Però l'autor empra les figures d'autoritat com el clergat i la noblesa per fer una crítica als poderosos i als corruptes, car és una malifeta de l'hereu al tron la que desencadena tota la trama i aquest origen espuri s'ompli de significats. De fet, aquest fil que engendrarà els esdeveniments principals ens remet, *mutatis mutandis*, a la tragèdia de la Justine de Sade. Bé, i per quina raó el monarca demana l'ajuda d'aquesta jove pèl-roja? Doncs perquè l'Aitana Torrent, al capdavant, és la més famosa caçadora d'espantacriatures del regne.

Així doncs, l'Aitana representa una mena de jove però experimentada guerrera, atrevida i també molt desperta. Malgrat la seua determinació, el personatge s'ompli de profunditat quan revela la seua dubtança, les seues inseguretats i les seues dèries. Es tracta d'un tret que podrem descobrir gràcies, sobretot, a l'aparició de dos companys d'aventures, dos personatges que, com ella, tractaran de resoldre la sèrie de crims que assolen el regne. El primer d'ells és el joglar Gilabert, l'encarregat d'aportar una mica d'humor i alegria al comboi. L'altra és Lluna, qui serà la vertadera responsable d'obrir el trencaclosques que és el tarannà d'Aitana.

Un dels punts forts i al mateix temps un dels grans encerts de l'autor és el de subvertir els paradigmes tradicionals. En un gènere on sovint trobem una triada de personatges protagonitzada pel personatge masculí (Harry Potter, Ron Weasley i Hermione Granger / Luke Skywalker, Han Solo i Leia Organa / i fins i tot en el shonen japonès: Naruto Uzumaki, Sasuke Uchiha, Sakura Haruno), Alfons, en canvi, ubica en el rol protagonista a l'Aitana i la dota d'una força i una independència autèntiques. Aquesta superació dels codis tradicionals es fa patent també a les relacions afectives dins del grup. L'antiga parella heterosexual (Ron i Hermione / Leia i Han / Sakura i Sasuke) s'ha trencat, obrint el ventall a un munt de noves possibilitats. Heus aquí la modernitat d'una novel·la juvenil que no s'ha deixat emportar per models antics,

una novel·la juvenil sense païra ni complexos de cap mena.

Seguint aquest vessant, en la novel·la, i s'ha d'agraciar, apareixen nombroses mostres de sororitat. No es tracta solament de l'ajuda i l'estima mútua que l'Aitana i la Lluna es professen com a bones companyes i potser alguna cosa més, hi ha molts altres exemples. Exemples col·lectius. En un dels moments clau de la narració podem llegir la següent sentència: “amb la força de totes les dones del regne des de la nit dels temps”. Eixa és la força que inspira a l'Aitana a l'hora de combatre contra perilloses criatures, però també s'ha de reparar en la força que li atorga el vincle amb la deessa Malac o amb el record de sa mare.

Si bé destaca la transgressió dels vells patrons, també ho fa la integració de cultures perifèriques i coneixements oblidats. La presència de la cultura edetana o l'àrab, sense anar més lluny, posa en relleu el llegat dels nostres avantpassats i de tots aquells que habitaren aquestes terres. Parlem, entre d'altres, de poetes del Xarq, l'antiga València andalusí, com ara Ibn Khafaja. Al llarg de la novel·la podem trobar versos del poeta alzireny de forma recurrent. Així mateix, també trobem símbols propis de la seua cultura com són la lluna, els contes al més pur estil de *Les mil i una nits* i fins i tot un djinn. Això ajuda a generar un paisatge meravellós i fantàstic on la mitologia i la llegenda s'omplin vida.

A tall de cloenda, cal destacar l'audàcia i la mestria de l'autor a l'hora de conjuguar tots aquests elements en una novel·la d'allò més atractiva per al jovent. No és fàcil escriure per als joves ni entendre allò que els mou al mateix temps que s'integren nous codis, crítica social, continguts culturals, diversitat, afectivitat i moltes aventures. A hores d'ara, ja s'ha publicat la segona part d'aquesta saga, Aitana Torrent i la Cort de la Quarantamaula. La continuació del projecte —m'assenyala l'autor en una entrevista passada— dependrà de la inspiració, però també de la recepció que puga tindre l'obra. Des d'ací, sols ens queda desitjar llarga vida a l'Aitana i per molts viatges més!

Marc Caballer i Galcerà